

SV lausuntopyyntö VaVa Syksy 2017

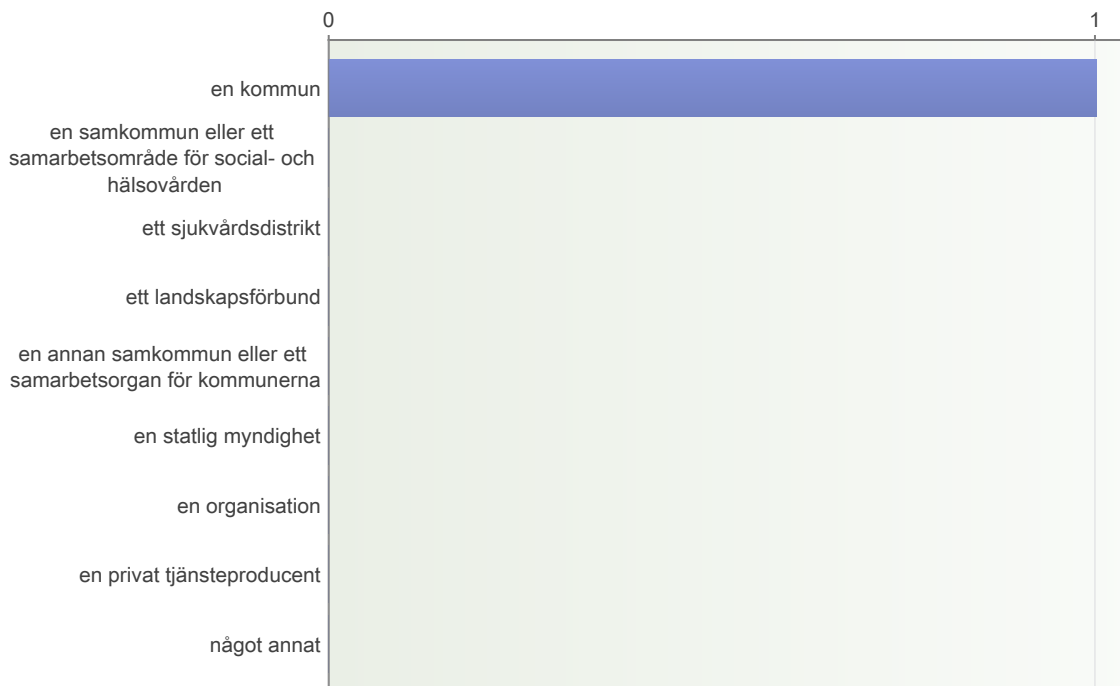
1. BAKGRUNDSUPPGIFTER

Vastaajien määrä: 1

Officiellt namn på den som svarar	Namn på den person som antecknat svaret	Kontaktuppgifter till den person som är ansvarig för svaret	Datum för när begäran om utlåtande behandlades i organet	Organets namn
Närpes stad	Inga Roos, kanslist	Hans-Erik Lindqvist, stadsdirektör, Adress:Närpes stad Kyrkvägen 2, 64200 Närpes Tfn 0505811760, e-post:hans-erik.lindqvist@narpes.fi	12.12.2017	Stadsstyrelsen i Närpes

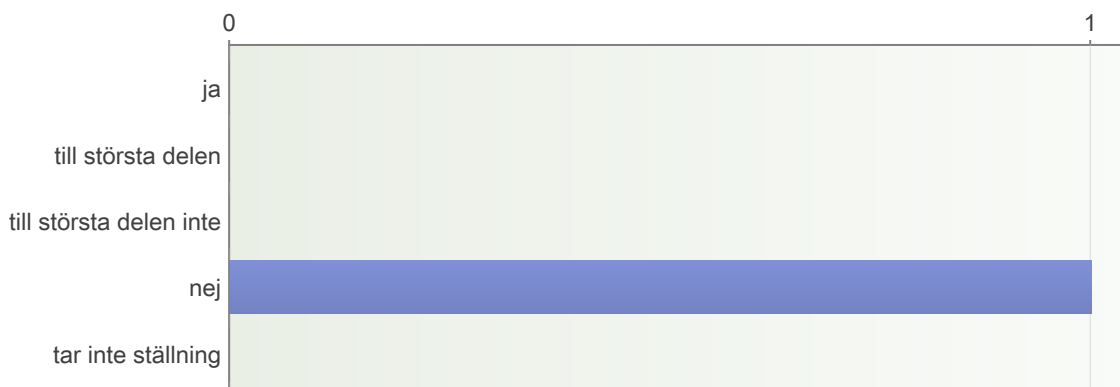
2. Är den svarande

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Kan den föreslagna valfrihetslagen bidra till att minska hälso- och välfärdsskillnaderna bland befolkningen och göra tillgången till tjänster mer jämlik?

Vastaajien määrä: 1

4. Fritt formulerade kommentarer.

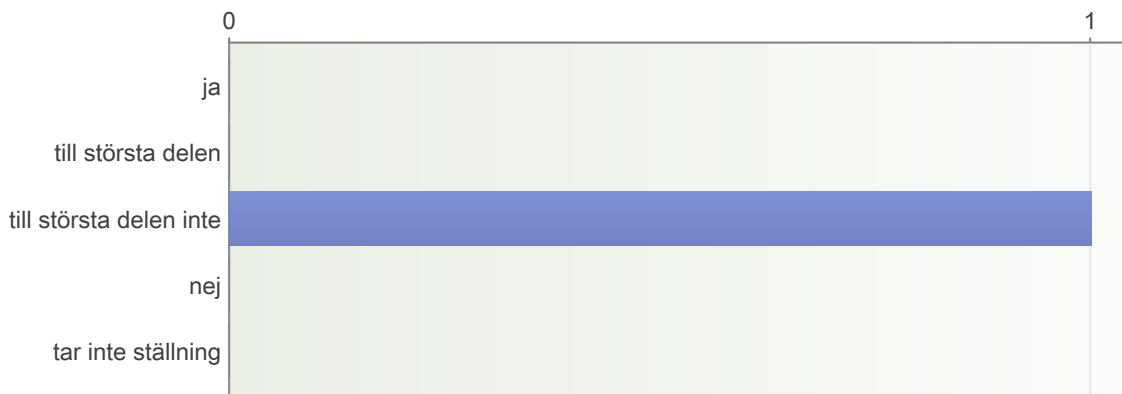
Vastaajien määrä: 1

- Valfriheten ökar valfrihetsmöjligheterna närmast i tätorterna, varvid den jämlika tillgången inte kommer att främjas. Lagförslaget kommer sannolikt inte att främja en jämlik tillgång till tjänster, eftersom de som får sina tjänster via företagshälsovården eller med stöd av försäkringar eller anlitar dessa tjänster med egna medel får mer och snabbare tjänster än vad man får via det offentligt finansierade systemet.

Det föreslagna sättet att uppfylla valfriheten inom tjänsterna på basnivå och vissa tjänster på specialiserad nivå genom marknadsmekanismer står i konflikt med vård- och landskapsreformens ursprungliga mål att minska skillnaderna i välfärd och hälsa, trygga en jämlik tillgång till tjänster, integrera tjänsterna och bromsa kostnadsökningen. Modellen begränsar rätten att bestämma hur tjänsterna ska produceras och rätten att styra tjänsterna som en helhet. Denna rätt hör till organiseringsansvaret för tjänsterna och till självstyrelsen. Det är en stor utmaning att ha organiseringsansvaret och att integrera tjänsterna, när en stor del av dem överförs på olika företags ansvar och styrs på marknasbasis. Den modell som presenteras i lagutkastet behöver förenklas, förtydligas och rättas till.

5. 2. Främjar utkastet till valfrihetslag på ett ändamålsenligt sätt kundens möjligheter att påverka de egna tjänsterna?

Vastaajien määrä: 1

6. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

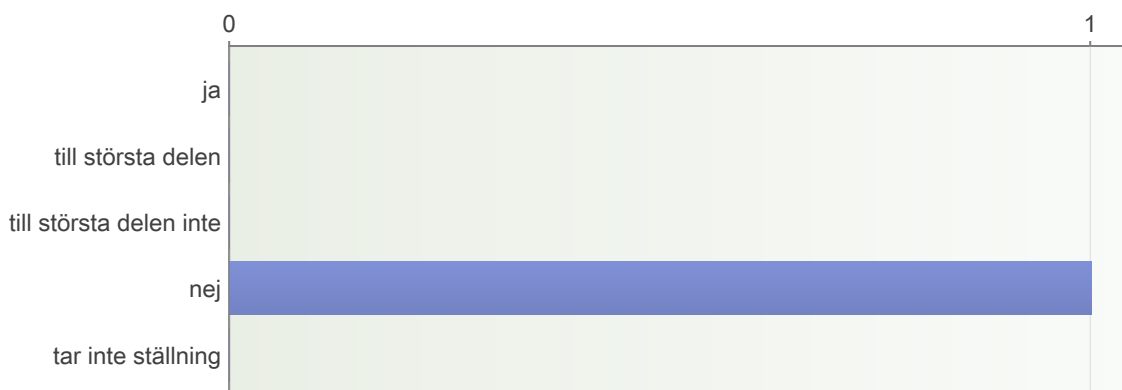
- Oklart är om reformen förbättrar påverkningsmöjligheterna på ett ändamålsenligt sätt som alltid har en positiv inverkan på kundens hälsa och välmående. Oron gäller särskilt kunder som använder flera olika social- och hälsovårdstjänster och specialgrupper, såsom klienter inom missbrukar- och mentalvården eller barnskyddet. Deras förmåga att orientera sig i servicesystemet och använda kundsedlar och personliga budgeter kan vara begränsad.

Lagutkastet utgår från att en kund som är missnöjd med de tjänster han eller hon får kan rösta med fötterna. I princip är det en bra utgångspunkt, men det kan uppstå problem i situationer där det inte finns några verkliga alternativ till exempel på grund av långa avstånd. I sådana fall har kunderna små möjligheter att påverka tjänsterna.

Det faktum att affärsverk inte får tillhandahålla tjänster mot kundsedlar eller inom ramen för personliga budgeter begränsar patienternas valmöjligheter och är också i övrigt oändamålsenligt

7. 3. Ger lagutkastet kunden tillräckliga möjligheter att anlita sådana tjänster som lämpar sig för kundens egen situation?

Vastaajien määrä: 1

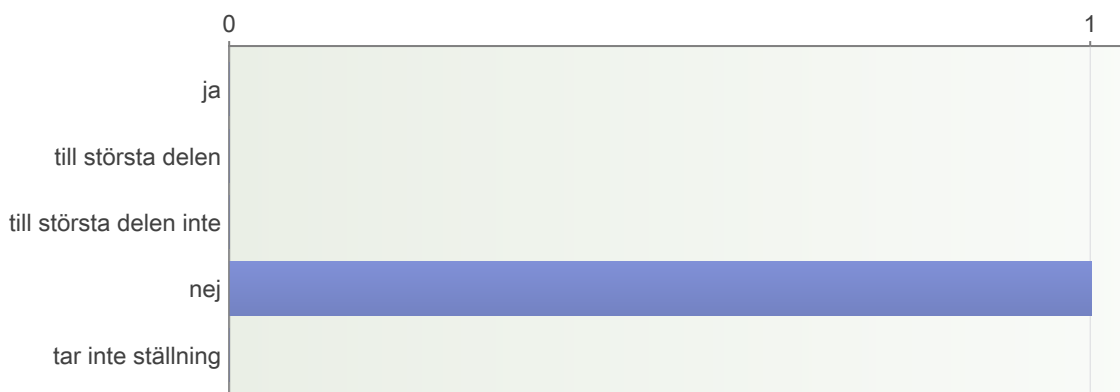
8. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Valfrihetsmodellen är svårtolkad för klienten. Om det finns ett utbud kan kunden välja ett alternativ som passar honom eller henne. Systemet är ändå väldigt komplicerat.

9. 4. Om kunden har omfattande servicebehov, ger lagutkastet kunden möjlighet att få tjänster som är samordnade i enlighet med kundens behov?

Vastaajien määrä: 1

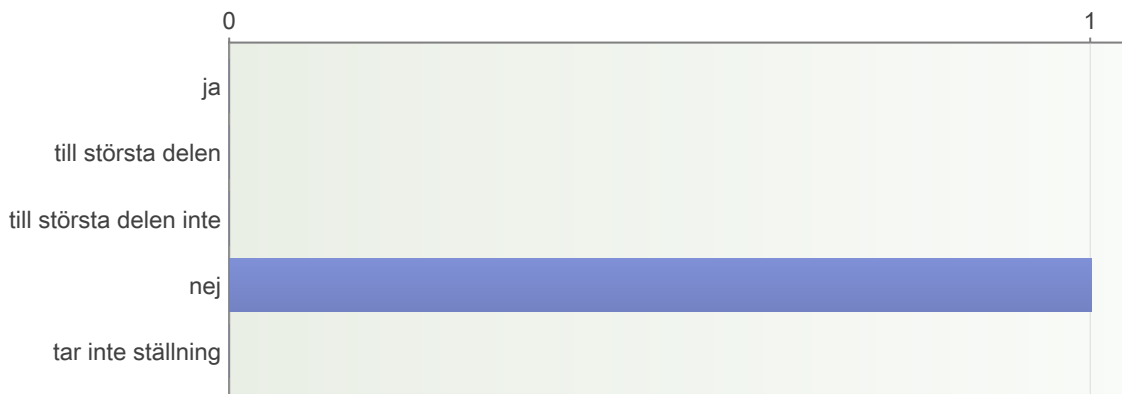
10. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Samordning av tjänsterna blir en stor utmaning om valfriheten genomförs på det föreslagna sättet. Landskapets möjligheter att styra producenterna är begränsade och kräver många detaljerade avtal, övervakning av att avtalen följs och särskilda villkor för ersättningar till producenterna. Möjligheterna att följa upp servicekedjan och övervaka att den fungerar är begränsade. Kundsedelssystemet gör det ännu svårare att ha kontroll över helheten.

11. 5. Säkerställer lagutkastet en horisontell och vertikal integration av tjänsterna?

Vastaajien määrä: 1

12. Fritt formulerade kommentarer.

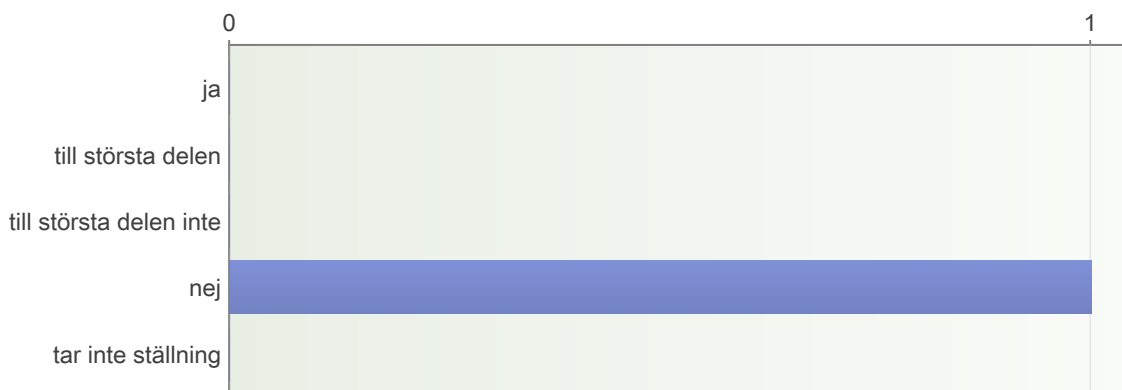
Vastaajien määrä: 1

- En integration av social- och hälsovårdstjänster verkar inte vara ett huvudsyfte med detta lagutkast. Då organiseringen och produktionen skiljs åt, en modell med flera producenter tillämpas och valfrihetstjänsterna släpps ut på marknaden skapas inte en struktur som stöder integrationen. I praktiken är det svårt att anpassa bestämmelserna så att integrerade tjänstehelheter tryggas. Integrationen är problematisk i synnerhet med tanke på kunder som behöver flera tjänster samtidigt, eftersom tjänsterna sprids på olika aktörer. Processen med en kundplan blir i praktiken en administrativt tungrodd process.

Landskapen bör få producera alla de tjänster som klienten behöver. För sådana tjänster omsätts en horisontell och vertikal integration i praktiken.

13. 6. Ger förslaget landskapen tillräckliga förutsättningar att fullgöra organiseringsansvaret?

Vastaajien määrä: 1

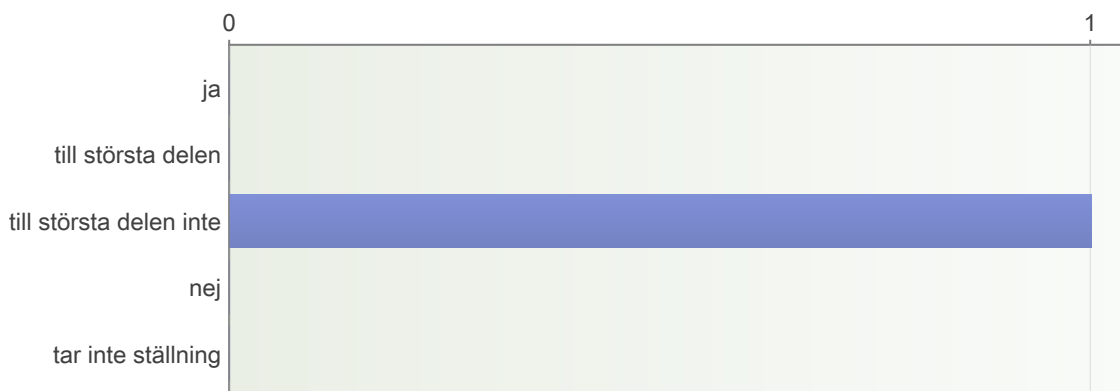
14. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Det förslag till valfrihet som nu skickats på remiss ger landskapet möjlighet att producera direktvalstjänster i sitt affärsverk, vilket i någon mån förbättrar förutsättningarna att fullgöra organiseringsansvaret. Helhetsbedömningen är ändå att landskapet har otillräckliga möjligheter att utöva den beslutanderätt som hör till organiseringsansvaret. I den föreslagna lagstiftningen om social- och hälsovården håller landskapens självstyrelse på att bli mycket begränsad. I utkastet till valfrihetslag tar sig begränsningarna uttryck i bland annat lagstadgad skyldighet för landskapen att erbjuda kundsedlar och personliga budgeter inom de tjänster som anges i lagen, förbud mot att tillhandhålla tjänster i landskapets egen organisation på basis av en kundsedel eller personlig budget, reglering av ersättningarna till producenterna samt begränsade möjligheter att producera valfrihetstjänster. Landskapen saknar beskattningsrätt och de har begränsade möjligheter att ta lån.

15. 7. Främjar lagutkastet en förändring av verksamhetssätten och ibruktagande av nya serviceinnovationer?

Vastaajien määrä: 1

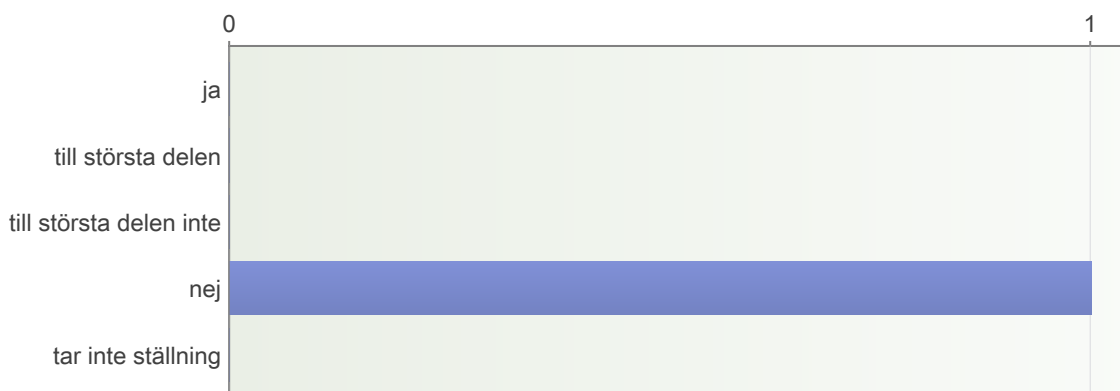
16. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Om lagförslaget omsätts i praktiken kommer det sannolikt att leda till synnerligen stora förändringar i de rådande tillvägagångssätten. Frågan är också förknippad med avsevärda risker. Det är inte alls sagt att de ändrade tillvägagångssätten kommer att bli enbart positiva med tanke på klienten eller i synnerhet med tanke på samhället.

17. 8. Ger utkastet till valfrihetslag tillsammans med de övriga delarna av landskaps- och social- och hälsovårdsreformen tillräckliga förutsättningar för att uppnå målet att bromsa upp kostnadsökningen med 3 miljarder euro?

Vastaajien määrä: 1

18. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Verkställandet av förslaget till valfrihetslag kommer att leda till en kostnadsökning. Öppnandet av marknaden kommer att öka serviceutbudet i tätorter. Landskapets affärsverk kommer inte att kunna anpassa verksamheten och kostnaderna i en situation där det råder en efterfrågan som varierar, varför det under en övergångsperiod kommer att råda en överkapacitet. Å andra sidan är landskapet ålagt att tillhandahålla tjänster som företagsekonomiskt inte är lönsamma, vilket igen kommer att öka kostnadstrycket.

19. 9. I 3 kap. i utkastet till valfrihetslag föreslås bestämmelser om direktvalstjänster, dvs. de social- och hälsovårdstjänster för vilka kunden direkt kan välja tjänsteproducent. 9a. Tryggar de bestämmelser som gäller landskapets affärsverks produktion av direktvalstjänster (bl.a. 16 §) en jämlik tillgång till tjänster under alla omständigheter?

Vastaajien määrä: 1

20. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Landskapets affärsverk är ålagt att tillhandahålla samtliga social- och hälsovårdstjänster. Affärsverket kan planera sitt servicenätverk så att en jämlik tillgång till tjänster bli omsatt i praktiken. För att förmå tillhandahålla vittomfattande tjänster behöver affärsverket emellertid en tillräcklig finansiering och personal. Såvitt en anseelig del av klienterna väljer en privat social- och hälsocentral, vars verksamhetspunkter sannolikt kommer att koncentreras till tillväxtcentra, kommer det här att begränsa affärsverkets möjligheter att geografiskt tillhandahålla vittomfattande tjänster. Den eventuella konkurrensen om personal kan hämma affärsverkets förutsättningar att överhuvudtaget tillhandahålla bastjänster.

Kommunerna har tillgång till kompetens och andra resurser som behövs för att utveckla sektorn. Närpes stad upprepar sin ståndpunkt som staden framfört i tidigare utlåtanden, att också kommunerna bör ges möjlighet att producera tjänster som hör till valfriheten och andra social- och hälsovårdstjänster på lika villkor som andra aktörer.

Förslaget till valfrihetsmodell begränsar i avgörande grad landskapets affärsverks möjligheter att jämnt producera service i alla delar av landskapet.

21. 9b. Är det lagstadgade tjänsteutbud för social- och hälsocentraler som det föreskrivs om i 18 § i lagutkastet ändamålsenligt till sitt innehåll och sin omfattning?

Vastaajien määrä: 1

22. Fritt formulerade kommentarer.

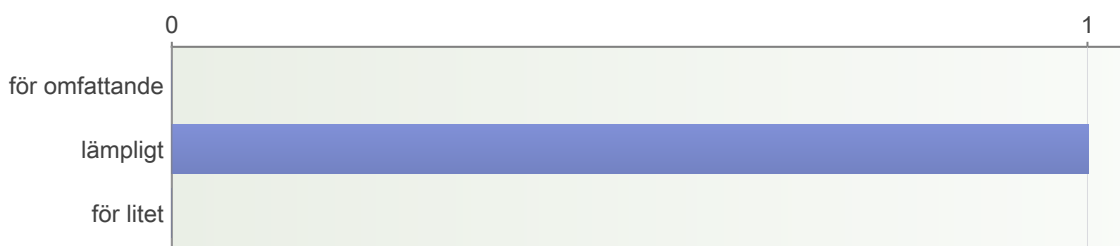
Vastaajien määrä: 1

- Tjänsteutbudet i lagutkastet är lämpligt med tanke på att välja tjänsteproducent. Utbudet passar dem som är rätt så friska och inte behöver många tjänster. För kunder som behöver mycket service och många olika tjänster är utbudet dock alltför litet och inte ändamålsenligt, eftersom vården splittras på olika aktörer. T.ex. inom hemvården splittras vården mellan social- och hälsocentralen, affärsverket och producenter av tjänster som tillhandahålls med kundsedel eller personlig budget.

I förslaget anges specialiteter inom vilka social- och hälsocentralerna ska kunna tillhandahålla konsultationstjänster. Av texten framgår dock inte klart om varje social- och hälsocentral ska kunna erbjuda sådana tjänster. Man bör inte gynna enskilda social- och hälsocentraler. Landskapet borde ha rät att besluta om i vilken utsträckning specialistläkartjänster ska tillhandahållas.

23. 9c. Är det lagstadgade tjänsteutbud för mun- och tandvårdsenheter som det föreskrivs om i 18 § i lagutkastet ändamålsenligt till sitt innehåll och sin omfattning?

Vastaajien määrä: 1

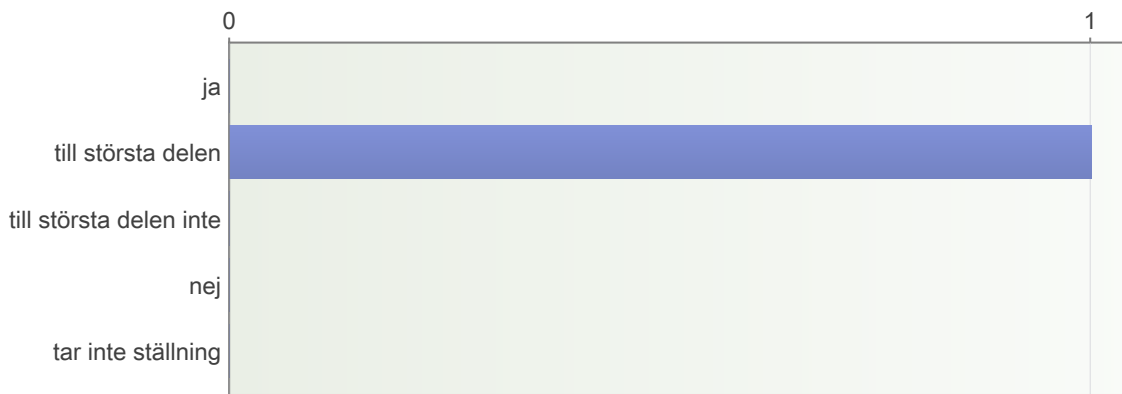
24. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Systemändringen inom mun- och tandvården medför en stor risk för ökade kostnader, då kunderna får rätt att väja en privat serviceproducent mot samma klientavgift som inom den offentliga hälso- och sjukvården.

25. 9d. Är bestämmelserna om social- och hälsocentralernas direktvalstjänster i 18 § i lagutkastet tillräckligt klara i fråga om vilka tjänster som hör till direktvalstjänsterna och vilka tjänster som inte är direktvalstjänster och produceras av landskapets affärsverk?

Vastaajien määrä: 1

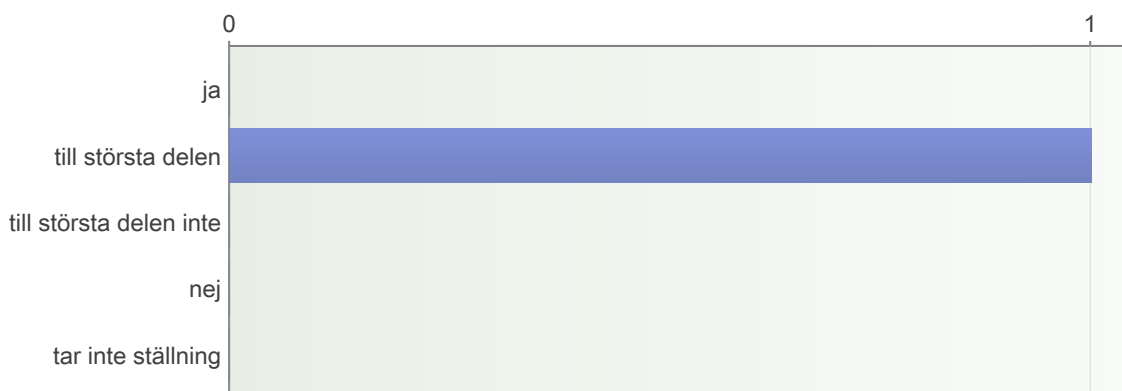
26. Om inte, på vilket sätt skulle det vara ändamålsenligt att fastställa de grunder på vilka landskapen bestämmer de tjänster på primärnivå och på utvidgad primärnivå som produceras vid social- och hälsocentralerna?

Vastaajien määrä: 1

- I förslaget är åtminstone hemsjukvårdens och fysioterapins ställning oklara: När är det fråga om kundsedelstjänst och vad hör till social- och hälsocentralen? Likaså är det oklart hur läkartjänsterna inom hemsjukvården ordnas: Via social- och hälsocentralen, via affärsverket eller som kundsedelstjänst?

27. 9e. Är bestämmelserna om mun- och tandvårdens direktvalstjänster i 18 § i lagutkastet tillräckligt klara i fråga om vilka tjänster som hör till direktvalstjänsterna och vilka tjänster som inte är direktvalstjänster och produceras av landskapets affärsverk?

Vastaajien määrä: 1

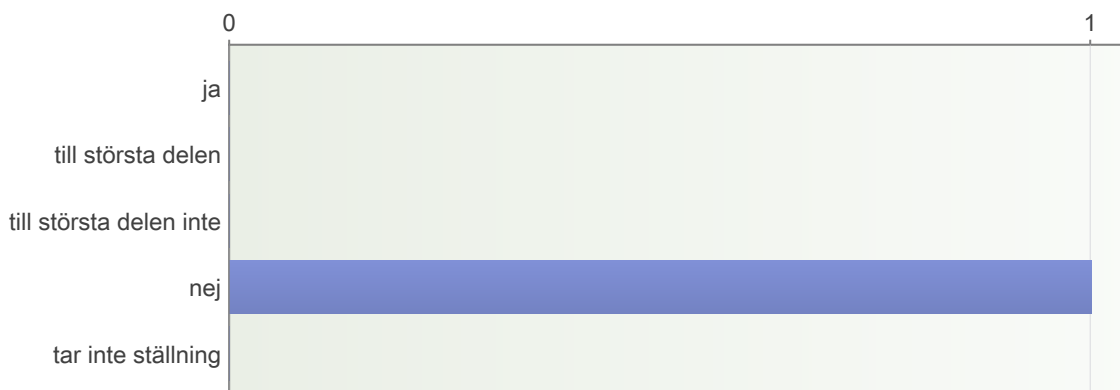
28. Om inte, på vilket sätt skulle det vara ändamålsenligt att fastställa de grunder enligt vilka det närmare bestäms vilka tjänster som produceras vid mun- och tandvårdsenheterna?

Vastaajien määrä: 1

- Enligt förslaget ska landskapet i de direktvalstjänster som produceras i en mun- och tandvårdsenhet inkludera en med tanke på landskapets tjänsteutbud och invånarnas servicebehov tillräcklig mängd konsultations- och mottagningstjänster. Det är dock oklart vem som i slutändan har kostnads- och produktionsansvaret för dessa tjänster och vilka dessa tjänster i praktiken skulle vara. Dessa tjänster behöver preciseras och konkretiseras.

29. 9f. Är bestämmelserna (bl.a. 18 § och 37 §) ändamålsenliga och tillräckliga med tanke på socialvården?

Vastaajien määrä: 1

30. Fritt formulerade kommentarer.

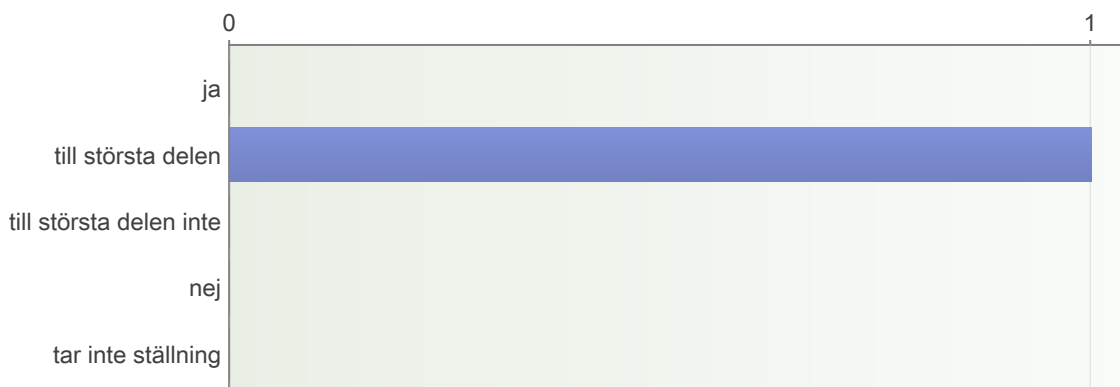
Vastaajien määrä: 1

- Bestämmelserna om socialvårdstjänster är inte ändamålsenliga. Strukturen har byggts upp i syfte att öka serviceintegrationen i en situation där social- och hälsocentralerna inte på basis av grundlagsutskottets utlåtande kan tillhandahålla sådana sociala tjänster där offentlig makt utövas. Den yrkesutbildade person inom socialvården som skulle arbeta med rådgivning och handledning inom direktvalstjänsterna vid social- och hälsocentralen skulle vara social- och hälsocentralens enda anställda inom sociala sektorn.

Landskapets affärsverk ska ha en eller flera grupper bestående av socialarbetare, andra yrkesutbildade personer inom socialvården eller andra yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, som ska tillhandahålla konsultationstjänster för social- och hälsocentralerna, bedöma social- och hälsocentralernas behov av tjänster och vid behov hänvisa kunderna till affärsverkets tjänster. Om gruppen inte fattar kundspecifika beslut har den ingen stor inverkan. Det har inte gjorts någon bedömning av hur många grupper med yrkesutbildade personer inom socialvården det behövs och inte heller vilken sakkunskap och vilka resurser grupperna behöver. En klarläggning behövs.

31. 10. I 4kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om kundens möjligheter att välja ett landskaps affärsverk. 10a. Ger 21 § i lagutkastet kunden ändamålsenliga möjligheter att välja affärsverk?

Vastaajien määrä: 1

32. Fritt formulerade kommentarer.

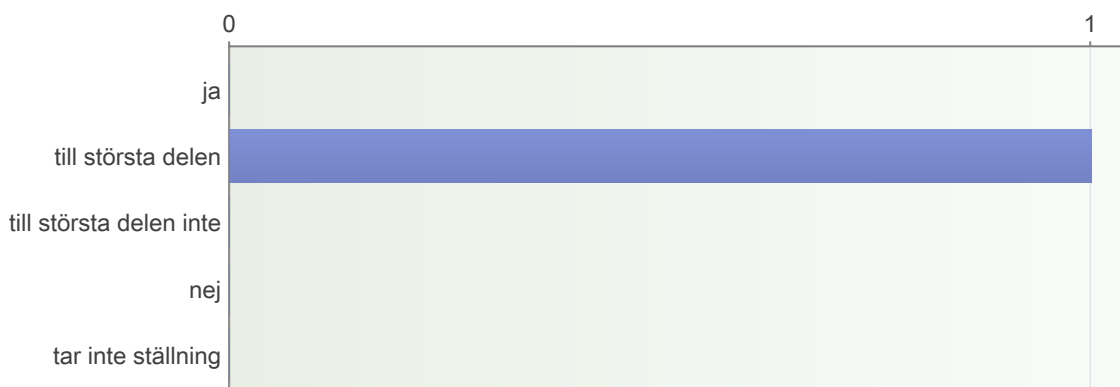
Vastaajien määrä: 1

- Valfrihet över landskapsgränserna ger upphov till problematiska situationer bland annat med tanke på integrationen, övervakningen av serviceproducenterna, bedömningen av servicebehovet, faktureringen mellan landskapen, avvikande serviceutbud i olika landskap, identifiering av personer som använder många tjänster m.m.

Klienten kan också använda sig av sin valfrihet och välja ett affärsverk i ett annat landskap inte bara i valet av en enskild tjänst. Då ett affärsverk i ett annat landskap får fatta beslut som anknyter till kundplanen, har det inga incitament att spara på de kostnader som klienten åsamkar det egna landskapet, vilket åter hämmar landskapets förutsättningar att bära sitt organiseringsansvar.

33. 10b. Ger 22 och 23 § i lagutkastet kunden ändamålsenliga möjligheter att välja tjänstenhet/enheter vid ett affärsverk?

Vastaajien määrä: 1

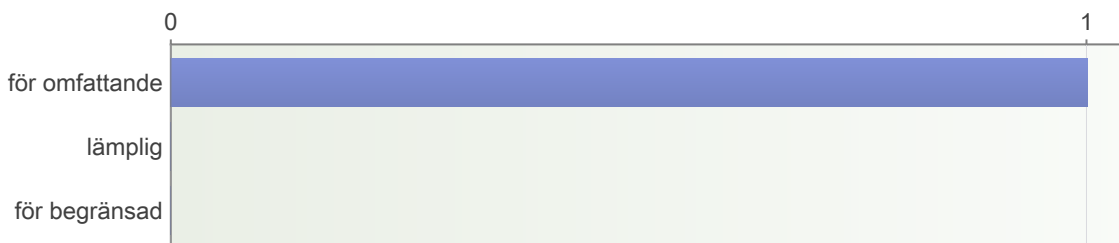
34. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Kunden har tillräckliga valmöjligheter, men det är inte till alla delar ändamålsenligt. Rätten att väja kan behöva begränsas i vissa situationer, t.ex. när tillgången till tjänster inom barnskyddet eller missbrukar- och mentalvården fördröjs p.g.a. de val som kunden eller kundens anhöriga har gjort.

35. 11. I 5 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om användning av kundsedel för att öka kundens valfrihet. 11a. Är den kundsedel som det föreskrivs om i 24 § i lagutkastet ändamålsenlig till sitt innehåll och sin omfattning?

Vastaajien määrä: 1

36. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- En så här omfattande användning av kundsedlar grusar den specialiserade sjukvårdens servicenät och leder till en synnerligen betydande försämring av servicetillgången och -kvaliteten. Operations- och jourverksamheten inom den offentliga sektorn kan minska mycket. Närpes stads uppfattning är att landskapet inom ramen för sin självstyrelse bör ha rätt att bestämma vilka tjänster som kan tillhandahållas mot kundsedel på det sätt som landskapet anser vara ändamålsenligt.

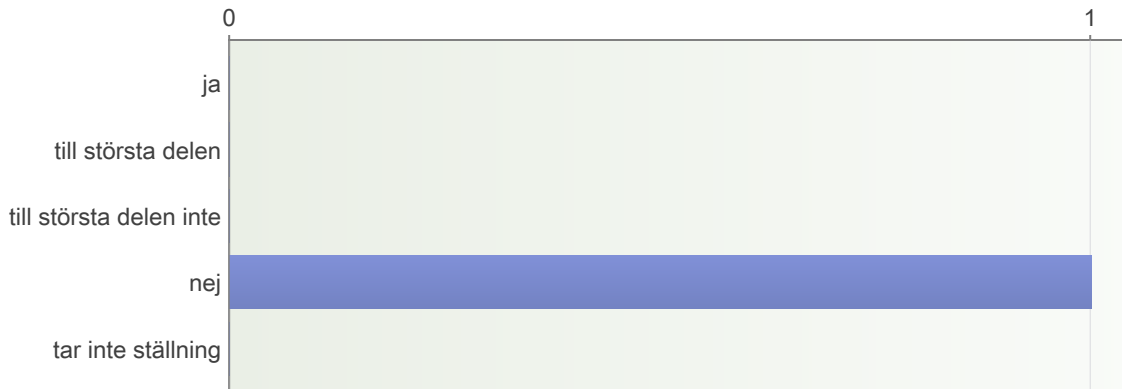
Enligt lagförslaget ska affärsverket erbjuda kunden en kundsedel för många andra tjänster än direktvalstjänster. Kundsedelstjänsterna föreslås omfatta sådana tjänster inom den specialiserade sjukvården som skulle ha betydande verkningar för landskapens affärsverks möjligheter att garantera tillräckliga och högklassiga tjänster inom specialiteter och i synnerhet jourberedskap dygnet runt under alla omständigheter. Den icke-brådskande verksamheten på jourhavande sjukhus bildar nu en reserv som kan användas i samband med anhopningar. De jourhavande sjukhusen behöver många läkare per mottagning med läkarjour. Om den planerade kundsedeln ska användas för nära nog alla icke-brådskande kirurgi kommer det här mycket sannolikt att leda till att specialister försvinner till den privata sektorn. Detta skulle äventyra möjligheten att upprätthålla en jourberedskap.

Ett omfattande bruk av kundsedlar skulle också försvåra ordnandet av specialistläkarutbildning och på det sättet äventyra kontinuiteten inom den specialiserade sjukvården.

Förslaget till valfrihetsmodell begränsar i avgörande grad landskapets affärsverks möjligheter att jämlikt producera service i alla delar av landskapet.

37. 11b. Har landskapets affärsverk utifrån de begränsningar som det föreskrivs om i 24 § 2 och 3 mom. förutsättningar att trygga tillräckliga tjänster på ett kostnadseffektivt sätt?

Vastaajien määrä: 1

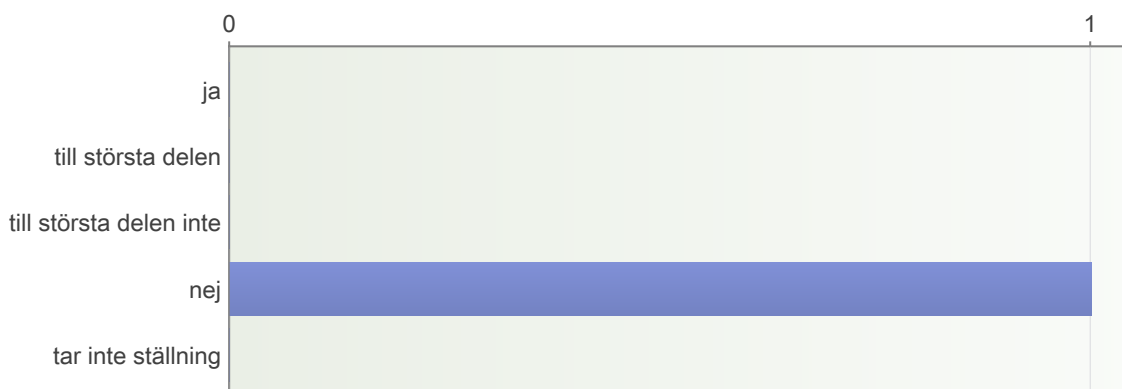
38. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Enligt lagutkastet kan landskapet begränsa omfattningen av ibruktagandet av kundsedlar, om det är nödvändigt för att tjänsteheterna ska fungera eller för att tjänsterna ska kunna ordnas kostnadseffektivt. Kundsedlar får inte användas om klient- eller patientsäkerheten kan äventyras. I lagförslaget har ansvaret för kundsedlarna ålagts landskapets affärsverk. Det är minst sagt oklart på vilket sätt landskapet kan begränsa den skyldighet som ålagts dess affärsverk. Närpes stad anser att landskapet ska ges en tillräcklig möjlighet att begränsa kundsedelstjänsterna om det behövs.

39. 11c. Är bestämmelserna i 24 § i lagutkastet tillräckliga för att trygga ett riksomfattande och regionalt servicesystem inom den specialiserade sjukvården.

Vastaajien määrä: 1

40. Fritt formulerade kommentarer.

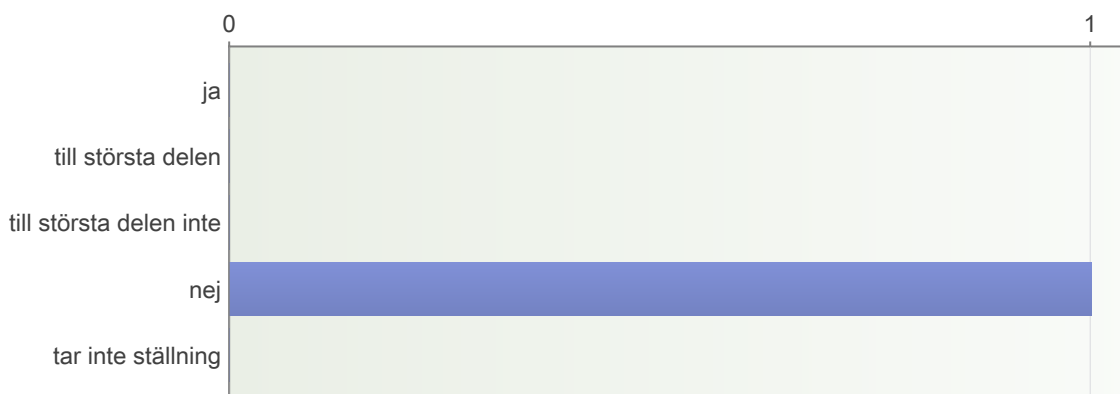
Vastaajien määrä: 1

- Kundsedelstjänsterna föreslås omfatta sådana tjänster inom den specialiserade sjukvården som skulle ha betydande verkningar för landskapens affärsverks möjligheter att garantera tillräckliga och högklassiga tjänster inom specialiteter och i synnerhet jourberedskap dygnet runt under alla omständigheter i hela landet. Ett omfattande bruka av kundsedlar skulle också försvåra ordnandet av specialistläkarutbildning.

Det bör alltså vara möjligt, men inte obligatoriskt, att använda kundsedel när landskapet behöver komplettera sina egna tjänster för att kunna trygga den vård och de åtgärder befolkningen behöver och rimliga möjligheter för kunderna att få vård.

41. 11d. Är bestämmelserna om kundsedlar ändamålsenliga med tanke på kundens ställning och rättigheter?

Vastaajien määrä: 1

42. Fritt formulerade kommentarer.

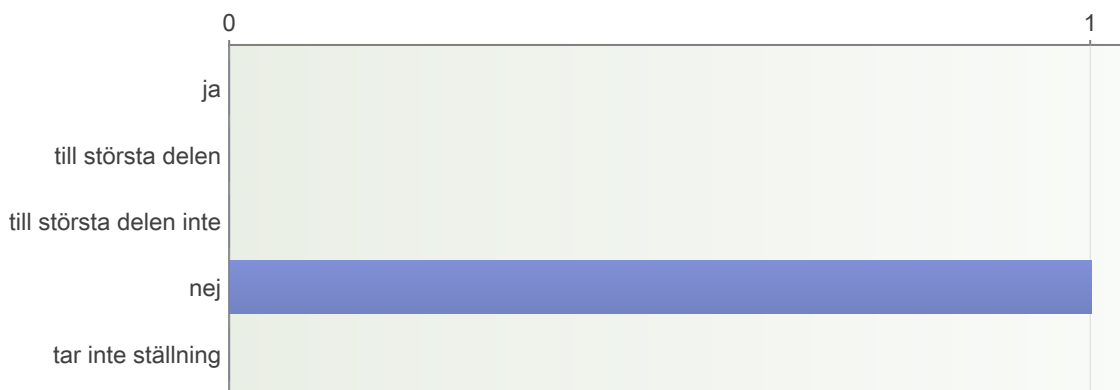
Vastaajien määrä: 1

- Valfrihetsmodellen med sina olika element är väldigt svårtydd och kan åtminstone de första åren orsaka svårigheter för klienter och patienter att välja lämpliga tjänster, eftersom det kräver att kunden kan bedöma sin situation och sitt servicebehov, jämföra de tillbudstående alternativen och söka sig till tjänsten. Personalen behöver för sin del mycket utbildning för att lära sig den nya modellen.

Betraktat från klientens perspektiv är det inte ändamålsenligt att klienten inte kan välja landskapets affärsverk som producent av service som ges mot kundsedel. Klienten måste definitivt få välja landskapets affärsverk som producent av tjänster som tillhandahålls mot kundsedlar.

43. 11e. Säkerställer systemet med kundsedlar att landskapet har tillräckliga möjligheter till styrning och inflytande med tanke på fullgörandet av organiseringsansvaret?

Vastaajien määrä: 1

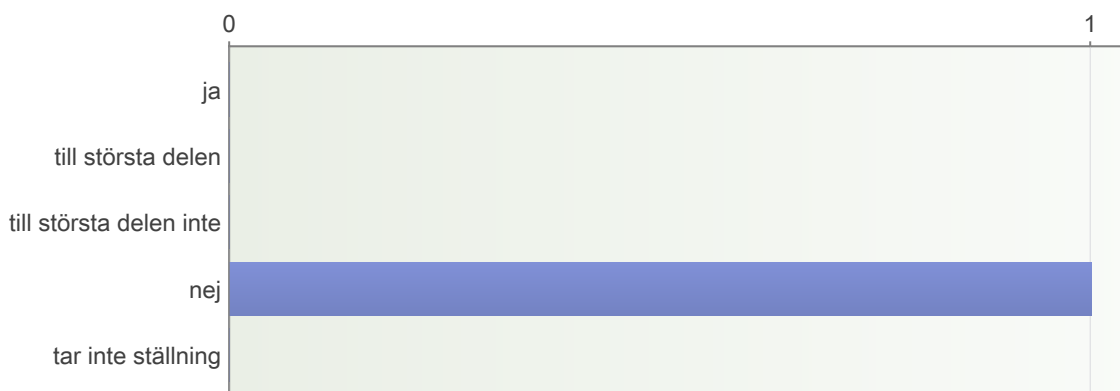
44. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Enligt lagförslaget begränsas landskapets rätt att bestämma hur de tjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar ska produceras. Landskapet har lagstadgad skyldighet att erbjuda kundsedlar för lagstadgade tjänster. Om kunden vägrar ta emot en kundsedel, har landskapet i sista hand ansvaret för att producera tjänsterna. Det föreslagna systemet ger inga praktiska möjligheter att styra och övervaka systemet. Om landskapet fick välja vilka tjänster som kan produceras mot kundsedel, kunde landskapet beakta överlappningar i servicesystemet och tillgången på arbetskraft.

45. 12. I 6 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om användning av personlig budget för att öka kundens valfrihet. Ger bestämmelserna kunden tillräckliga möjligheter att påverka genomförandet av de tjänster som kunden behöver?

Vastaajien määrä: 1

46. Fritt formulerade kommentarer.

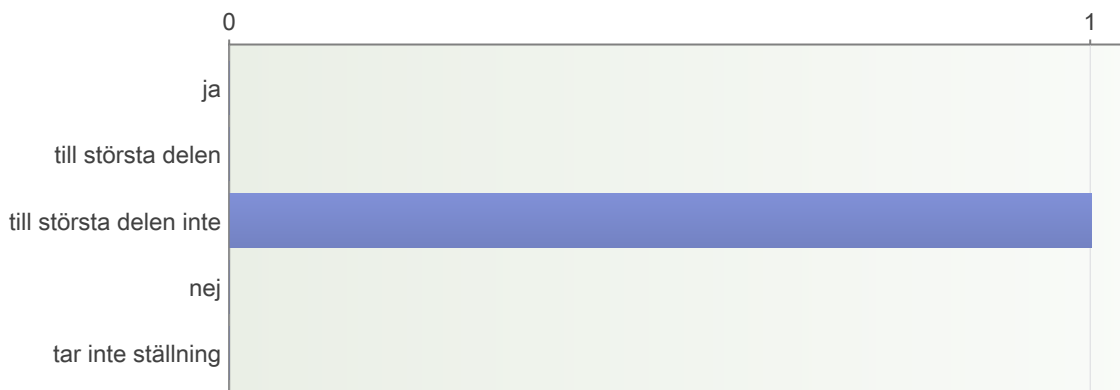
Vastaajien määrä: 1

- Med en personlig budget kan kunden inte erhålla tjänster som produceras av landskapets affärsverk. Det här begränsar klientens reella valfrihet och är också i övrigt oändamålsenligt. Den personliga budgeten omfattar en stor mängd klienter som i nuläget använder sig av tjänster som tillhandahålls av kommuner eller samkommuner och som förmodligen skulle vilja använda motsvarande tjänster, då de har överförts till landskapets affärsverk. Ifall klienten blir tvungen att göra ett reellt val redan i det skede då budgeten beviljas (genom att vägra ta emot en personlig budget till de delar då den omfattar tjänster som tillhandahålls av affärsverket), har klienten sämre möjligheter att påverka hur de tjänster som klienten behöver ska omsättas i praktiken.

Närpes stad anser att bestämmelserna om en personlig budget är oklara och att de inte medger en bedömning att ett hurudant system budgeterna leder till. Bestämmelserna kunde passa för ett begränsat försök med personlig budget, men inte som grund för en bestående verksamhet. Skyldigheterna i fråga om personlig budget bör slopas.

47. 13. I 7 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om rådgivning och handledning samt bedömning av servicebehovet för kunden. I 5 § i lagutkastet föreslås dessutom bestämmelser om en kundplan som ska utarbetas för kunden. Tryggar bestämmelserna tillräckligt väl kundens rättigheter och genomförandet av tjänsterna på ett sätt som motsvarar kundens behov?

Vastaajien määrä: 1

48. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Uppgörande av en kundplan kommer att utöka affärsverkets skyldigheter, samtidigt som affärsverkets disponibla ekonomiska resurser och kompetens minskar i och med ibruktagandet av kundsedlar och personliga budgeter. Det här betyder att kundplanen inte nödvändigtvis kommer att kunna förverkligas i en önskad omfattning. Det finns heller inga garantier för att kundplanerna höras i praktiken, även om en dylik skyldighet utfärdas i lag. En äkta kundplan lever. Ändringar sker på medicinska och vårdmässiga grunder hela tiden. Om kundplanen upprättas på det föreslagna sättet uppstår det i praktiken en administrativ tungrodd process med en oklar ansvarsfördelning. Det kommer även frågor kring integritetsskyddet, bl.a. vem som har vilka användarrättigheter till planen.

49. 14. I 8 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om förfaranden för godkännande av och avtal med tjänsteproducenterna. 14a. Är bestämmelserna om förfarandena för godkännande ändamålsenliga med tanke på målen med lagutkastet?

Vastaajien määrä: 1

50. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Förfarandena för godkännande av tjänsteproducent är ett centralt medel för landskapet att styra tjänsteproduktionen och är därför nödvändiga. Bestämmelserna i anslutning till förfarandena för godkännande är ändå oklara särskilt beträffande direktvalstjänster. Förhållandet mellan avtal och förvaltningsbeslut förblir oklart. Bestämmelser om ansvarsförhållandena fattas.

Med beaktande av naturen av den verksamhet som bedrivs inom hälso- och sjukvården borde man i tjänsteproducentlagen alltid kräva att en förhandsgranskning genomförs, innan en producent införs i registret över godkända serviceproducenter.

Kundens rättsliga förhållande till social- och hälsovårdscentralen och dem som producerar kundsedelstjänster och tjänster som tillhandahålls enligt en personlig budget är oklart. Dessutom är det annorlunda än när kunden köper extratjänster för egna pengar, vilket är en avtalsfråga mellan kunden och producenten.

51. 14b. Säkerställer bestämmelserna om förvaltningsbeslut och ställande av villkor (42 §) tillräckliga möjligheter att fullgöra landskapets organiseringsansvar?

Vastaajien määrä: 1

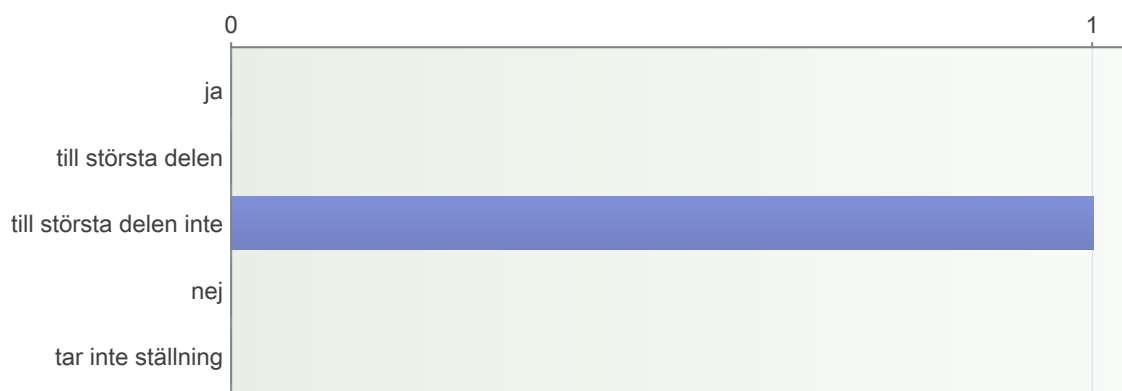
52. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Landskapet har inte tillräckliga medel att sanktionera en tjänsteproducent som inte handlar enligt de krav landskapet ställer. Ändå är det landskapet som har organiseringsansvaret och bär ett tungt ansvar att övervaka tjänsteproducenterna. Ansvarsfrågorna beaktas inte tillräckligt i lagförslaget.

53. 14c. Är bestämmelserna om avtalsförfarandena ändamålsenliga med tanke på målen med lagutkastet?

Vastaajien määrä: 1

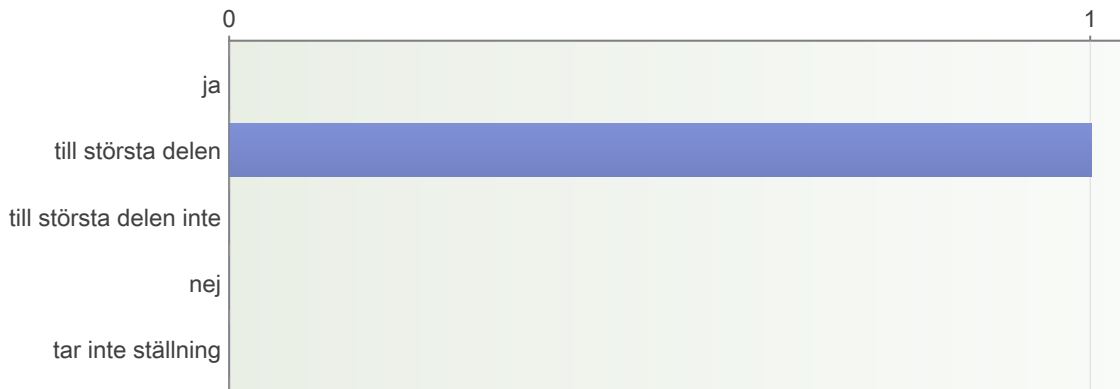
54. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Förhållandet mellan avtal och förvaltningsbeslut förblir oklart.

55. 15. I 9 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om tjänsteproduktionen och tjänsteproducenternas skyldigheter. Är bestämmelserna ändamålsenliga med tanke på målen med lagutkastet?

Vastaajien määrä: 1

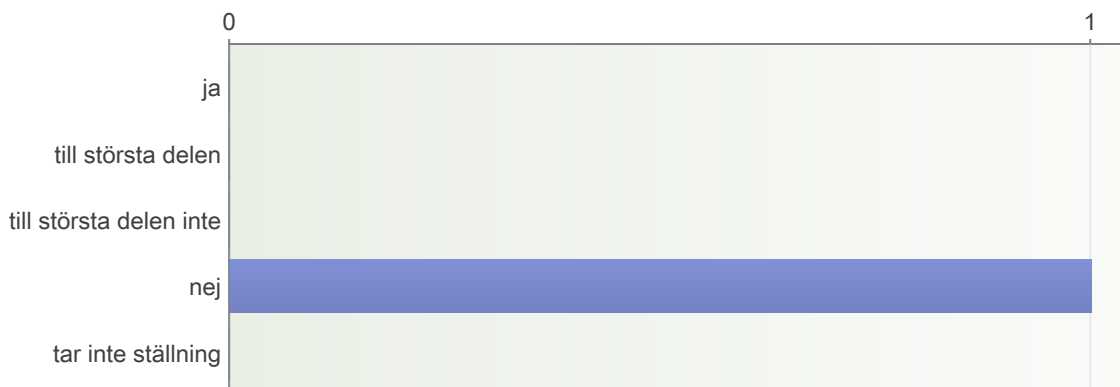
56. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Det är oklart vem som har tillsyn över en underleverantör till en producent av valfrihetstjänster.

57. 16. I 10 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om de ersättningar som ska betalas till tjänsteproducenterna. 16a. Beaktas kundernas olika servicebehov och de kostnader som de ger upphov till i tillräcklig grad i andelen fast ersättning till social- och hälsocentralerna och de faktorer som bestämmer den?

Vastaajien määrä: 1

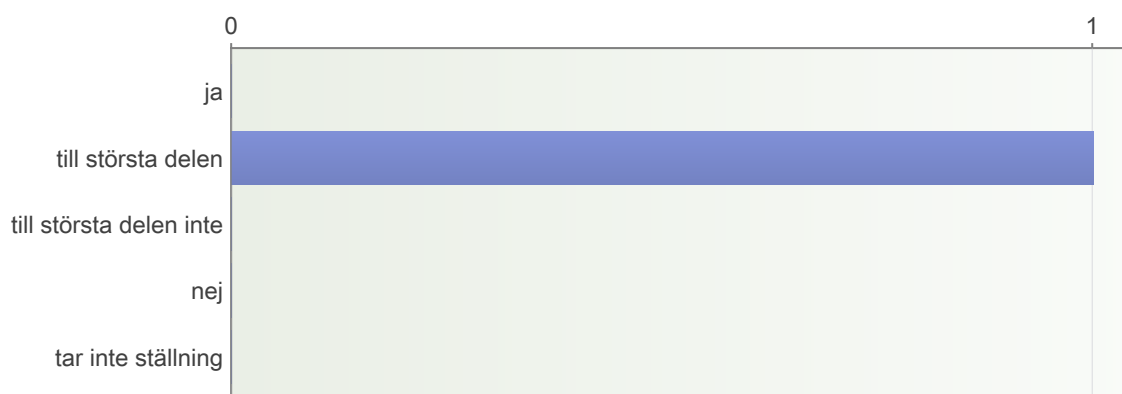
58. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- I lagförslaget eller i dess motiveringsdel beskriver man inte hur de faktorer som används för fastställandet av social- och hälsocentralens fasta ersättningar ska beakta klienternas olika servicebehov och de kostnader som dessa föranleder. Man räknar upp behovsfaktorerna för direktvaltjänsterna, men nämner inte hur de ska räknas och på vilket sätt faktorerna beaktar klienternas olika servicebehov och de kostnader som dessa föranleder. Det här igen betyder att ersättningen för en del klienter blir för låg, medan den för andra blir för hög. Det uppmuntrar serviceproducenter till att marknadsföra tjänster till de klienter som inbringar en god avkastning.

59. 16b. Är bestämmelserna om de övriga ersättningarna ändamålsenliga med tanke på målen med reformen?

Vastaajien määrä: 1

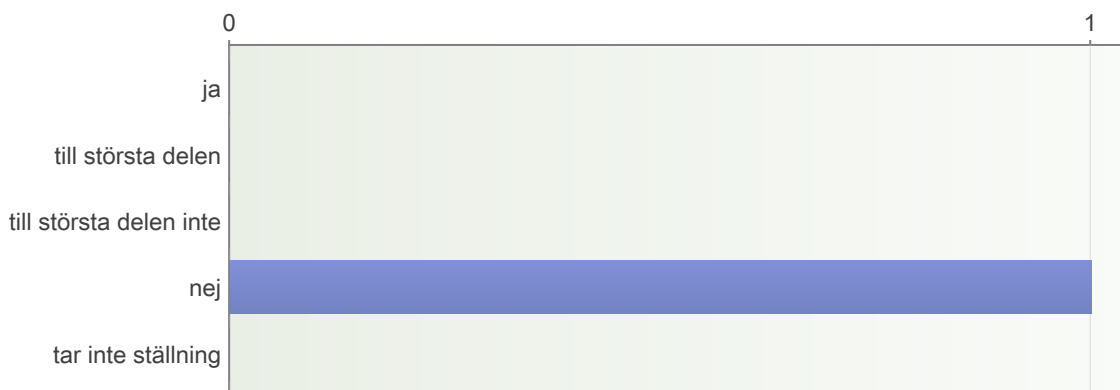
60. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Landskapets möjligheter att påverka ersättningarna för tjänsterna som landskapen har organiseringsansvaret för är ganska begränsade. Statsrådet kan genom förordning utfärda närmare bestämmelser om prestationsbaserade ersättningar.

61. 16c. Säkerställer bestämmelserna att de social- och hälsocentraler som drivs av landskapens affärsverk och de privata social- och hälsocentralerna har lika verksamhetsförutsättningar?

Vastaajien määrä: 1

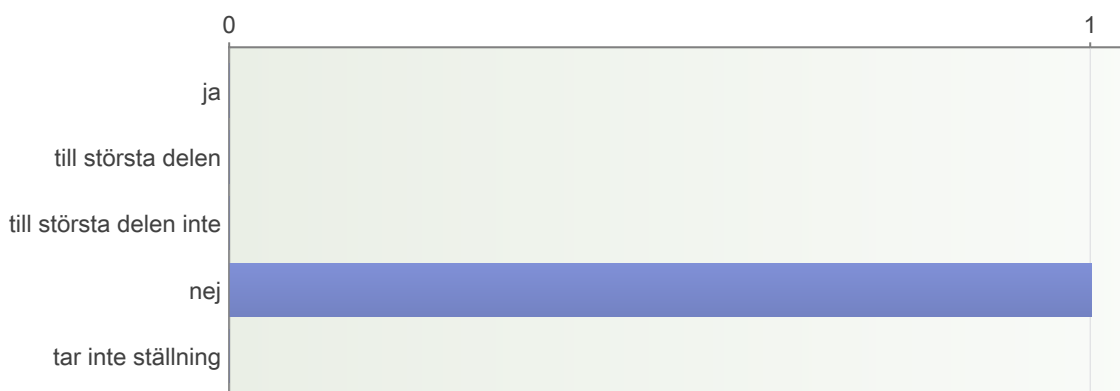
62. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Landskapens affärsverk skulle kunna producera tjänster som omfattas av valfriheten parallellt med de privata social- och hälsocentralerna. Också landskapen skulle kunna bilda företag som producerar valfrihetstjänster. Landskapens affärsverks social- och hälsocentraler och privata social- och hälsocentraler har inte lika verksamhetsförutsättningar, eftersom landskapet som organisatör i sista hand alltid är ansvarigt för att invånarna ska få de tjänster de behöver. Det är oklart hur tilläggsfinansiering som landskapet beviljar en egen valfrihetsenhet med ekonomiska svårigheter påverkar finansieringen av valfrihetstjänster som produceras av privata tjänsteproducenter. Att producera närservice försvåras i synnerhet på landsbygden.

63. 17. I 12 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om lagens ikraftträdande. 17a. Tryggar övergångsbestämmelserna om kundsedlar i 85 § tillgången till tjänster under övergångsfasen?

Vastaajien määrä: 1

64. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Enligt lagförslaget träder de personliga budgeterna i kraft 1.1.2020 och kundsedlarna senast 1.7.2020. Enligt Närpes stads uppfattning bör bestämmelserna om en personlig budget träda i kraft samtidigt som kundsedeln införs. Om en kund vägrar ta emot en personlig budget, ska landskapets affärsverk kunna skaffa tjänsterna för kunden med hjälp av en kundsedel. Detta är inte möjligt om budgeten och sedeln införs vid olika tidpunkter.

Genom valfrihetslagen skulle lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården upphävas. Servicesedlarna bör ges en övergångstid så att kunden kan använda redan beviljade servicesedlar. En övergångsbestämmelse om saken bör införas i lagen

65. 17b. Tryggar övergångsbestämmelserna om social- och hälsocentralerna i 86 och 88 § tillgången till tjänster under övergångsfasen?

Vastaajien määrä: 1

66. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Enligt propositionens bestämmelser om lagens ikraftträdande tas personliga budgeter i bruk 1.1.2020 och kundsedlar senast 1.7.2020. Social- och hälsocentralerna inleder verksamheten 1.1.2021 och enheterna för mun och tandvård 1.1.2022. Social- och hälsocentralernas verksamhet utvidgas med andra konsultationer än konsultationer inom allmänmedicin 1.1.2022 och med konsultationstjänster inom mun och tandvård 1.1.2023. Landskapet bör senast 31.12.2019 fatta beslut om vilka konsultationer som överförs till social- och hälsocentralerna 1.1.2022, om de villkor som ställs på producenter av direktvalstjänster samt om ersättningar till producenterna.

Bestämmelserna träder i kraft stegvis, vilket i och för sig är motiverat. I förslaget ingår dock skyldigheter för landskapen att fatta viktiga beslut redan två år innan verksamheten inleds. Planeringen av nya informationssystem och ändringar av informationssystem som valfrihetsmodellen kräver har nyligen inletts. På det stora hela kan systemen färdigställas och införas uppskattningsvis 3 - 5 år efter att valfrihetslagen har godkänts. Eftersom alla informationssystem som krävs inte går att ta i bruk heltäckande enligt tidsplanerna i lagutkastet, bör landskapen också av den anledningen få mera spelrum att införa valfrihetsmodellen.

67. 17c. Tryggar övergångsbestämmelserna om mun- och tandvårdsenheterna i 87 och 89 § tillgången till tjänster under övergångsfasen?

Vastaajien määrä: 1

68. Fritt formulerade kommentarer.

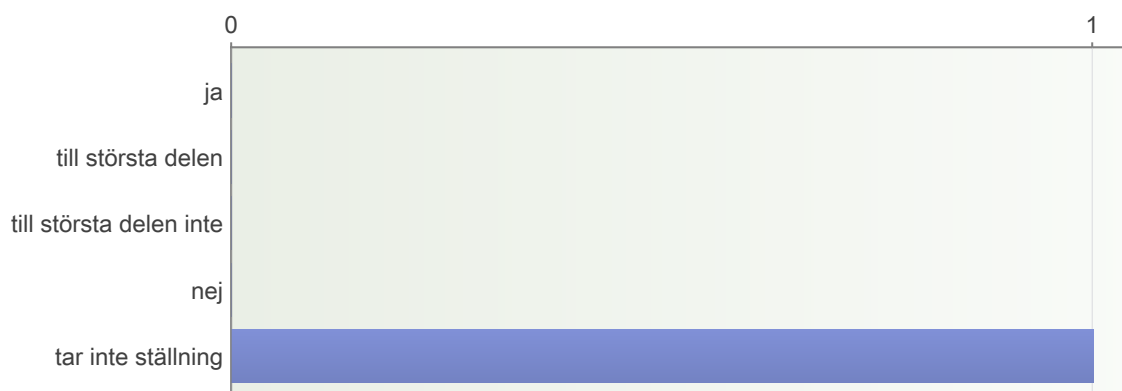
Vastaajien määrä: 1

- Tjänsterna produceras 1.1.2020 – 31.12.2021 av landskapets affärsverk. Det är svårt att uppskatta det totala antalet kunder som övergår från privata, av sjukförsäkringen ersatta mun- och tandvårdstjänster. När FPA-ersättningarna upphör helt och hållet kommer kunder i alla fall att övergå till direktvalstjänster. Tryggheten av tillgången till tjänster kräver mera resurser, vilket ofrånkomligen ökar kostnaderna.

Om klientavgifterna stiger och ersättningarna till producenterna är för låga i förhållande till vårdbehovet, kan det leda till dålig tillgång till tjänster.

69. 17d. Tryggar lagförslaget verksamhetsförutsättningarna för privata producenter av social- och hälsovårdstjänster?

Vastaajien määrä: 1

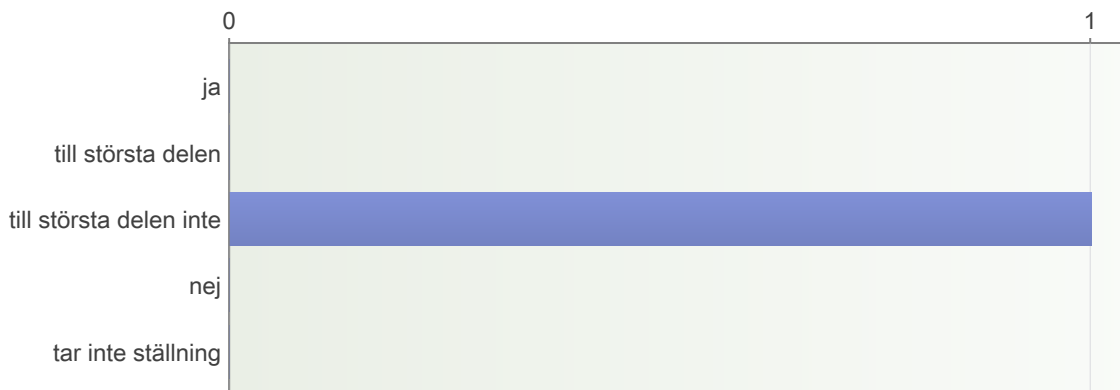

70. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

71. 17e. Ger lagförslaget små aktörer tillräckliga förutsättningar att vara tjänsteproducenter inom social- och hälsovården?

Vastaajien määrä: 1

72. Fritt formulerade kommentarer.

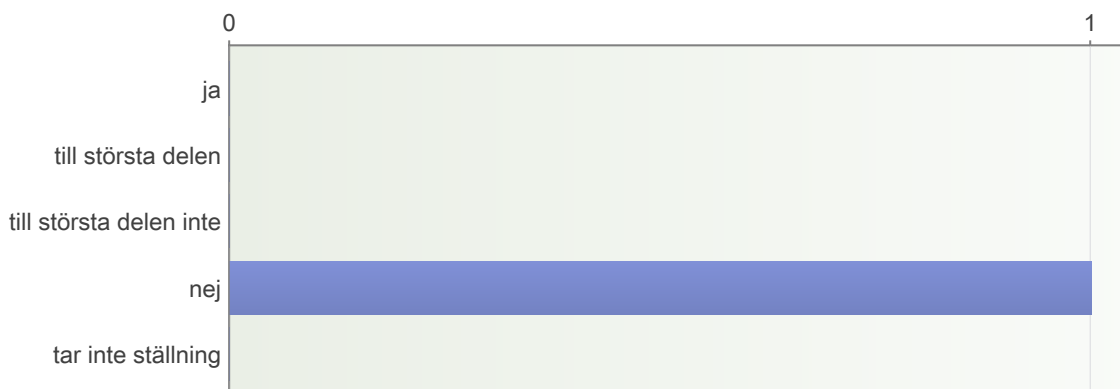
Vastaajien määrä: 1

- I början finns det troligen villiga mindre aktörer som producerar tjänster enligt personlig budget och en del tjänster mot kundsedel, särskilt gäller det tjänster som ges hemma. Det förutsätter att informationshanteringstjänster för valfrihetstjänster kan genomföras så att också småföretagare har tillgång till dem.

Det är sannolikt att marknaden i framtiden på grund av skalfördelar och fusioner koncentreras till stora producenter. Tendens till koncentration har kunnat skönjas redan tidigare.

73. 18. Anser ni att bedömningen av reformens konsekvenser är korrekt och tillräcklig?

Vastaajien määrä: 1

74. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- De största dynamiska konsekvenserna av lagen har inte bedömts överhudstaget. I fråga om den privata sektorn har man antagit att tjänsterna ska produceras i Finland av företag registrerade i Finland. Konsekvenserna av patienternas rätt att söka tjänster i andra EU-länder har inte bedömts alls. Skattekonsekvenserna av reformen har uträknats schablonmässigt utan att kontrollera i vilken utsträckning hälso- och sjukvårdsproducenterna i nuläget betalar samfundsskatt. Åtskilliga kostnadsstegrande faktorer har nämnts utan att man försökt bedöma deras kostnadseffekter. Grunderna för faktureringen av den verksamhet som omfattas av kundsedlar har inte beskrivits och de framförda talen är delvis felaktiga.

75. 19. Hur bedömer ni att reformen påverkar er egen organisations eller era medlemsorganisationers ställning?

Vastaajien määrä: 1

- Landskaps- och vårdreformen och den anknytande valfrihetslagstiftningen är de största förvaltnings- och verksamhetsreformerna som genomförts i Finland. De förändrar kommunernas roll i det finländska samhället på ett oåterkalleligt sätt.

76. 20. Övriga fritt formulerade kommentarer om utkastet till regeringsproposition.

Vastaajien määrä: 1

- Bestämmelserna i 40 § "Språket för direktvalstjänster" bör ovillkorligen korrigeras så att det blir språkneutralt. Enligt lagutkastet kan landskapet på basen av en ansökan bevilja en producent av direktvalstjänster dispens från skyldigheten att producera tjänster på båda nationalspråken. Med anledning av klienternas jämlikhet och serviceproducenternas konkurrensneutralitet bör man kräva att alla producenter av direktvalstjänster tillhandahåller sina tjänster på båda nationalspråken, finska och svenska, i samtliga tvåspråkiga landskap.

Enligt 41 § "Språket för tjänster som tillhandahålls mot kundsedel och enligt en personlig budget" ska landskapet så långt möjligt se till att tjänster som tillhandahålls mot kundsedel och enligt en personlig budget finns tillgängliga inom landskapet på landskapets språk, så att kundens valfrihet förverkligas i fråga om dessa tjänster. Detta äventyrar de språkliga rättigheterna som tryggas i grundlagen. Lagen bör formuleras så att både finsk- och svenskspråkiga garanteras en fungerande vårdkedja på det egna språket.

Närpes stad förutsätter att tvåspråkiga landskap ska kunna kräva att producenterna av såväl direktvalstjänster som tjänster som tillhandahålls mot kundsedel och enligt personlig budget, kan ge service både på finska och svenska. Servicen på det egna språket är en grundlagsenlig rättighet och bör inte enbart ses som en kvalitetsfaktor.

Tredje sektorns möjligheter att producera service för personer med särskilda behov bör tryggas.

Närpes stad anser att lagutkastet bör förkastas i föreliggande form och beredas på nytt.

77. 21. Specificerade förslag till ändringar i lagutkastet

Ei vastauksia.